

TORONTÁL

Ara: 75 para	Szerkesztőség és kiadóhivatalai: Vel Bečkerek, Obiliteva (Zápolya) u. 1 Telefonszámok: Szerkesztőség 281 Kiadóhivatal 21 Sürgőnycim: Torontál, Veliki Bečkerek	POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI NAPILAP Felelős szerkesztő: Dr. MARA JENŐ	Az előfizetés ára: Egész évre . 180 D Negyedévre . 45 D Félévre . . . 90 D Havonta . . . 15 D Hirdetések díjazás szerint Megjelenik naponta délelben	Ara: 75 para

A választási mozgalom

kapesán, amely Bonar Law kormányrajutása következtében Anglia politikai életében nagy hullámokat ver fel, Mac Kenna, Anglia egyik legjelentősebb pénzügyi politikusa, megszívlelésre méltó beszédet mondott a City-ben. E beszéd véleje az, hogy az angol gazdasági élet gyógyulási folyamata feltétlenül megköveteli a belpolitikai és külpolitikai nyugalmat s hogy ennek a szükségességnek minden más szempontot alá kell rendelni addig, amíg az újból helyreállt gazdasági élet folytán az ország ismét megengedheti magának a politika fényűzését.

A reális érzékű Anglia a gazdasági élet súlyával szemben fényűzésnek tekinti a politikát, mert tisztában van azzal, hogy az ország belső konszolidálása elsősorban gazdasági kérdés és csak egy gazdaságilag megerősödött, a jólét tiszta forrásaiból táplálkozó állam folytathat eredményes belpolitikát és szabhatja meg biztos tekintettel külső vonatkozásainak körét. Erre az igazságra a lélek természetének szabályai szerint elsősorban a józan ítéletű, hűvösen mérlegelő Angliának kellett rájönnie. Franciaországban és Olaszországban a nacionalizmus lázas lüktetése szabja meg a politika irányát, ezekben az országokban a gyakorlatatlan nemzeti érzés formálja az állam jelenét és jövőjét. Anglia erős és megmegtámasztatlan gazdasági alapon akarja az országot kormányozni, mert minden tulajdonképeni politikának, minden felszínre kerülő iránynak csak úgy lehet értéke és ereje, ha a gazdasági virágzás állapotában jut kifejezésre a nemzeti élet sajátos folyamata.

Ezt a megdönthetetlen igazságot kellene ma minden országnak megszívlelnie és a gazdasági fejlődés szolgálatába állítani minden teremtő energiáját. A napi politika nálunk is tulon-tul sok erőt köt le, holott az ország gazdasági élete távolról sem érte el azt a színvonalat, amely igazi jólétet, egészséges ipart, fejlődő kereskedelmet biztosítana Európában egyik nagyra hivatott, természeti kincsekben, kulturális berendezkedésekben bővelkedő államának. Mi nagyurú módra üzzük a politika fényűzését, a politikai pártok mindennapos esatározásai lefoglalják az ország legjelentékenyebb tehetségeit és a közvélemény mérlegelésében ez a harcias, sokszor személyi kérdések körül forgó politika jelentősebb és előbbrevaló a gazdasági élet kiépítésének száz évető problémájánál. Minden politikai pártnak a hatalmas Anglia mintájára, a gazdasági fejlődést

kellene leglényegesebb program-pontja gyanánt zászlajára írnia és tisztában kellene lennie azzal, hogy a legnagyobb szolgálatot akkor teszi hazájának, ha a törvényhozás és igazgatás útján, szóval és tettel és lankadatlan eréllyel az ország gazdagságát, termelő képességét viszi előre, ha elősegíti polgárainak jólétét és ezzel együtt nyugodt és biztos megélhetést nyújt nekik.

Ezt a céltudatos, nagyvonalu gazdasági programot a napi politika homályából még nem látjuk kibontakozni. Mert az aktuális valutamentési akció nem egyértelmű az ország gazdasági megalapozottságával és nem szab irányt az általános gazdasági haladásnak sem. Az ipar fejlesztése, a kereskedelemnek liberális szellemben való előmozdítása, a forgalom pontossága és gyorsasága, a vámkezelés sima és nyugodt lebonyolítása és nem utolsó sorban a mezőgazdaság okos szerű fejlesztése teremti meg az állam gazdagságát, adják meg benső erejét, teszik naggyá és hatalmasná a külföld szemében is.

A gazdasági fejlődés jegyében kell találkozni minden politikai pártnak, amelynek első és legfőbb törekvése az, hogy boldog és virágzó országot vallhasson a magáénak.

A törökök sokat követelnek.

A „Torontál” tudósítójának távirata.

Páris, nov. 2.

A francia és angol kormánykörökben nagy lehangoltságot keltett az a jegyzék, amelyet az angorai kormány a keleti konferencián akar előterjeszteni. A vélemény az, hogy a török követelések komoly nehézségeket gördítenek a béketárgyalás sima lefolyása elé. Franciaország magatartása a francia-angol jegyzékváltástól függ, amely a török jegyzék nyomán megindult.

Az angol községi választások.

A „Torontál” tudósítójának távirata.

London, nov. 2.

Angolországban tegnap folytak le a községi választások, amelyek eredményéből a küszöbön álló képviselőválasztásokra következtetnek. A községi választások eredményéről megállapítást nyert, hogy a munkáspárt kilencvennégy mandátumot veszít.

A királyt éltették.

— Beograd tudósítónk jelentése. —

Róma, nov. 2.

Amióta az olasz király álláspontja nyilvánvalóvá lett, óriási a lelkesedés Rómában. A fascisták és a király melletti tüntetések és az ünneplések egymást érik.

Mussolini a villa Borghesse sétányain tegnap százezer fascista fölött szemlélet tartott. Később háromszázezer polgár élén a kvirinál elé vonult, ahol a királyt éltették. A király a szünni nem akaró hívásra megjelent a palota erkélyén. Mellette voltak Diaz hadügyminiszter és a tengerészeti miniszter.

Az utolsó szó . . .

— Beograd tudósítónk jelentése. —

Beograd, nov. 2.

A hadirokkantak kongresszusáról visszamaradt száztáru delegáció tegnap ülést tartott. Az értekezleten elhatározta a bizottság, hogy utolsó kísérletet tesz a kormánynál és a képviselői kluboknál, amennyiben azonban most sem kapna kielégítő választ, elutazik Beogradból. Egyben azonban felszólítják a rokkan szövetség végrehajtó bizottságát, hogy egy meghatározott napon küldjék Beogradba az ország összes hadirokkantjait, özvegyeit és árvaikat, hogy azok figyelmeztessék a kormányt ígéreteinek beváltására.

Ujra megkezdődik a klubélet.

Elintézés előtt a kormányválság.

— A „Torontál” beograd munkatársának telefonjelentése. —

Beograd, nov. 2.

A prágai ünnepségeken részt vett miniszterek és országgyűlési képviselők ma hajnalban tértek vissza Beogradba. Ugyancsak ma jöttek meg azok a képviselők, akik a parlamenti szünetet felhasználva, vidékre utaztak. Így valószínű, hogy a képviselői klubokban már a mai nap folyamán megkezdődnek a tárgyalások. A klubülések tárgysorozatának legfontosabb pontja a kormányválság ügye, amely mindenképpen gyors döntésre vár.

Politikai körökben biztosra ve-

szik, hogy ezt a kérdést simán intézik el. A koalíció előreláthatólag jelenlegi számarányában megmarad, csupán személyi változások lesznek. Vászity hadügyminiszter távozása több mint valószínű, utódjára nézve többféle kombináció került forgalomba, megegyezés azonban még nincs a tárcára vonatkozólag s így az állítások még koraiak. A pártok között megegyezés létesült, hogy a hadügyminiszteri szék betöltéséről valamennyi klub bevonásával fognak dönteni.

Általánossá vált a lelkesedés.

— A „Torontál” tudósítójának távirata. —

Róma, okt. 2.

A fascisták négyes tanácsa a reája ruházott jogositványokat visszaadta a pártvezetőségnek, miután küldetését befejezte és a további rendelkezés joga most már a kormányt illeti.

Róma, okt. 2.

A római lapok közlése szerint Mussolini nem oszlatja fel a kamarát, hogyha az az új kormány pro-

grammjának keresztülvitele elé nem gördít akadályokat.

Róma, okt. 2.

Több olasz politikai és magasabb rangú katonai vezetőférfiu kijelentése szerint az olasz belpolitikai helyzet tisztázódott és javult. Mindenki várta a fascisták határozott és sorsdöntő fellépését és most, hogy ez megtörtént, általánossá vált a lelkesedés.

TÖZSDE

November 2.

Beograd. (Zárlat.) London 27650, Páris 442, Newyork 62, Genf 1133, Szaloniki 146, Milano 276, Prága 202, Berlin 138, Wien 00875, Bukarest 4050, Szófia 4341, Budapest 251.

Zürich. (Zárlat.) Devizák: Berlin 0113750, Hollandia 216, Newyork 546, London 2435, Páris 3820, Milano 2360, Prága 1725, Budapest 022, Zagreb 222, Bukarest 345, Varsó 004, Wien 00071, Osztrák bélyegzett 00077.

Budapest. (Zárlat.) Devizák: Berlin 55—65, Milano 100—105, Wien 335—345.

A keskenyvágyú kisiklásai.

— A „Torontál“ tudósítójától. —

Beeskerek, nov. 3.

Csak nemrégiben adtunk hírt egy vonatkisiklásról, máris újabb két esetről számolhatunk be.

Az első baleset tegnap délután történt a beeskerek—dzsombolji keskenyvágyú vonalon. A vonat, amely délután két óra tizenöt perckor hagyja el a beeskereki vasútállomást, Udvarnok közelében kisiklott. A kisiklás szerencsére csak kisebb méretű volt és erős fékezéssel megakadályozták a komolyabb bajt. Az utasok közül többen kisebb-ittéseket, horzsolásokat szenvedtek, komolyabb sérülés azonban nem történt. A vonat hosszú veszteglés után folytatta útját s csak tizenegy óra felé futott be a dzsombolji állomásra.

Ma reggel újabb kisiklást okozott a véletlen. Dzsombolj felől segédmozdony jött Beeskerek felé. A bégaszentgyörgyi vasúti hid előtt előírás szerint lassította sebességét, de ennek dacára a mozdony első kerekai kiugrottak a sínből s magával rántotta a mozdonyt, a mely hármát fordulva, rémes robajjal a töltésről lezuhant. A töltés a kérdéses helyen négy-öt méter magas s így ezer szerencse, hogy halálos szerencsétlenség nem történt. A mozdony közvetlenül a Béga partján megakadt. A mozdonyvezető és a fűtő könyebb zúzódásokat szenvedett. A forgalmi főnökség részéről megtették a kellő intézkedéseket a mozdony kiemelésére. Még a délután folyamán segélyvonat ment ki a színhelyre és helyreállította az erősen megrongálódott pályatestet.

Ugyilátszik a vasúti beruházási költségből nem sok jutott a beeskerek—dzsombolji vonalra, mert minden napra egy kisiklás, kissé talán mégis sok.

Uj mélykutakat furat a város.

— A „Torontál“ tudósítójától. —

Beeskerek, nov. 2.

A városi tanács már régebben elhatározta, hogy a város területén tiz új kutat furat, miután a meglévő kutak nem elégítik ki a közönség igényeit és mert egyik-másik kerületben olyan messze vannak a kutak egymástól, hogy az ivóvíz beszerzése nehézségekkel jár. Különösen az erdő felé fekvő városrész érzi a kutak hiányát. Azon a környéken lakók így még most is a Bégából vizik a vizet, ami a közegészség szempontjából hátrányos, mert ezáltal a járványos betegségeket is a házakba hurcolták és terjesztették.

A városi kutbizottság hétfőn délután Aleksity Bogoljub polgármester elnöklése alatt ülést tartott, amelyen az új kutak furásáról tárgyaltak. Az ügyet Krizsanov Pál városi főszámvevő referálta. A bizottság a városi tanács javaslata alapján elhatározta, hogy egyelőre két kutat furat és pedig egyet az erdő tájékán, a Hertelendy- és Vitkovics-utca sarkán, egyet pedig a Dugonics- és Szt. György-utca sarkán. A kutakhoz szükséges csövek rendelkezésére is állnak, úgy hogy a kutakat még az ősz folyamán el is

A fascisták terrorja.

— A „Torontál“ tudósítójának távirata. —

Róma, nov. 2.

A Stefani-ügynökség értesülése szerint Mussolini tegnap átvette az olasz külügyek vezetését. Az első intézkedéseit már nagy feszültséggel várják.

Az összes olasz nagykövetekeket értesítették a beállott kormányváltásról.

Róma, nov. 2.

Mussolini ma délelőtt hosszabb tárgyalást folytatott Diaz hadügyminiszterrel és Schanzer volt külügyminiszterrel.

Róma, nov. 2.

Az olasz lapok nagyobb része panaszolja, hogy a sajtószabadság még nem állott helyre. A telefon- és táviratforgalomban, a cenzura miatt állandóak a zavarok. Az új hatóságok a sajtóval szemben erőszakosan lépnek fel.

A fascisták a Corriera della Sera, az Il Mondo, az Avanti és az Il Paese lapokat beszüntették.

Róma, nov. 2.

A fascisták Rómában az összes kommunistákat letartóztatták.

Az új városhatóság az angol és amerikai konzulátust felhívta, hogy épületeikre tüzzék ki az olasz lobogót.

A Bresciába bevonult fascistákra a házakból bombákat dobtak. A bevonulók közül sokan megsebesültek és többen elesetek. A fascisták erre megrohanták a házakat, amelyekből a bombákat dobták és a lakásokat szétrombolták.

Róma, nov. 2.

A kereskedelemügyi és a pénzügyminiszter a római tőzsde megnyitását elrendelték.

Róma, nov. 3.

Az „Idea Nazionale“ szerint összehívják az olasz kamarát, hogy ideiglenes költségvetést szavazzon meg és a választójogi törvényt

módosítsa. Az új választások a jövő tavasszal történnek a francia aránylagos rendszer alapján.

Milano, nov. 3.

Az „Avanti“ udvarán a fascisták elégették a lap szerkesztőségi könyvtárát és berendezését, valamint az összes eddig megjelent s visszamaradt példányait.

A szociálisták párhelyiségeit felgyújtották.

Róma, nov. 3.

A fascisták tegnap — Mussolini tilalma dacára — újra felvonultak Róma utcáin. A kormány a nyugalom érdekében elhatározta, hogy erőlyes intézkedések foganatosítását rendeli el.

Mussolini többször proklamálta a sajtószabadságot, a fascisták azonban ezzel nem törődnek. Az ellenpárti lapok szerkesztőségeit és kiadóhivatalait sorra összerombolják.

A kommunista és szociálista képviselők lakását kifosztották. A fascisták és kommunisták tegnap utcai harcra keveredtek, amely mindkét részen súlyos veszteségeket okozott.

Mussolini tegnap tartotta az első minisztertanácsot. A minisztertanács megvitatta a bel- és külpolitikai helyzetet s széleskörű felhatalmazással ruházta fel a miniszterelnököt, ugyiszintén a pénzügyminisztert is, a pénzügyi egyensúly helyreállítása miatt.

Mussolini ismertette az elveket, amelyek az olaszokat a lausannei konferencián vezetik.

A jóvátétel kérdésében programot adott.

Szigoru rendszabályokat kíván életbeléptetni a személyi- és sajtószabadság korlátozásának megszüntetéséről.

Mussolini egyetlen egy állami tisztviselő lemondását sem fogadja el. Később ő maga fogja megmondani: ki távozzék.

lehet készíteni. A munkát a tanács Teodorovity Milos melencei kutmesterre bizza, aki a nyáron a város négy elromlott kútját ismét használhatóvá tette.

A többi kutak furására a jövő év tavaszán kerül a sor.

Nagy ünnepek november 17-én.

Tiz órától — általános munkaszünet.

— A „Torontál“ tudósítójától. —

Beeskerek, nov. 3.

A városi tanács egyik legutóbbi ülésén elhatározta, hogy november 17-ikét, a szerb hadsereg bevonulásának napját, a város ünnepének tekinti s mint ilyen, munkaszünettel és nagy ünnepekkel fogja évről-évre megünnepelni.

Az idei november 17-ikét különös fényvel és pompával fogja megünnepelni a város és a helyben állomásozó 27-ik gyalogezred. A rendezés nagyszabású programot dolgozott ki, amely ugyan még nem végleges, de mégis nagyjában magában foglalja a nap ünnepeit. A program szerint november

16-án, csütörtökön este a katonazenekar és vasutas egyesület zenéi takarodót adnak.

Pénteken, október 17-én reggel zenés ébresztő. Delelőtt tiz órakor az összes helybeli templomokban istentiszteletet tartanak, amelyen részt vesznek a hatóságok, az iskolák tanárai és tanulói és a polgárság. Delelőtt 10 óráig Aleksity Bogoljub polgármester a polgármesteri hivatalban fogadja a gratulációkat. Tizenegy órakor az Aleksander-laktanyában (volt honvéd laktanya) a város megvendégeli a testületek kiküldötteit és a polgárság megbízottait. Tizenegy óra után az Aleksander-laktanyában a polgármester és a 27-ik gyalogezred parancsnoka fogadja a delegációkat.

Délben ünnepi bankett, amelyre hivatalosak lesznek az összes egyesületek, sportalakulatok, a polgárság jelesei és az újságírók.

Délután, kedvező időjárás esetén a laktanya udvarában a katonák és a szociálisták tornamutatványokat és katonai gyakorlatokat mutatnak be.

Este a városi színházban rövid előadás ad finálét a minden részletében szép programnak. A színi-

előadáson közreműködnek: a helybeli Sokol és a sportegyesületek.

A rendező-bizottság elnöke Cveity alezredes. Alelnökök: Grubity Andreea dr. városi főjegyző és Spoljár József őrnagy. Tagjai pedig: Krusnyák százados, Javorac százados, Beslity Nikola városi főmérnök, Moljacz Milivoj, a Sokol-egyesület elnöke és Násztity N.

November 17-én, az ünnep napján az üzletek tiz óráig nyitva tartanak. Tiz órától ugy az üzletekben, mint a műhelyekben munkaszünet.

HIREK

Gárdonyi Géza temetése. Gárdonyi Géza holttestét Eger város főterén ravatalozták fel. A gyászszertartást Szmrecsányi egri érsek végezte. Ezután a város polgármestere mondott bucsubeszédet, majd a Magyar Tudományos Akadémia, Budapest székesfőváros és a Petőfi-társaság nevében is bucsúztatták. A koporsót felváltva, az egri és a budapesti újságírók vitték a várban lévő diszshelyre. A sírnál a budapesti nemzeti színház, a magyarországi újságírók egyesülete és a hírlapírók köre nevében bucsúztatták Gárdonyit.

A Magyar Párt igazgató-tanácsa vasárnap reggel 9 órakor tartja Beeskereken első igazgató-tanácsi ülését. Ez lesz az első alkalom, hogy a Bácska és a Bánát magyarságának vezető emberei találkozni fognak, hogy megvitassák a magyarság aktuális politikai és kulturális ügyeit.

Eljegyzés. Freund Elza Veliki Beeskerek, Friedmann Jenő Melenceze, jegyesek. (Minden külön értesítés helyett.)

A veliki-beeskereki kaszinótársulat vezetősége felszólítja tagjait, hogy hátralékos tagdíjaikat november hó 10-ikéig okvetlenül fizessék ki, máskülönben az alapszabályok szerint bíróság hajtja azt be és a nemfizető tagokat pedig törli a tagok sorából.

Operettet adnak a műkedvelők. A „Mágnás Miská“t, melyet három estén át zsufolt ház előtt játszott el a Vasutas Egyesület műkedvelői gárdája, ma pénteken este 8 órai kezdettel és holnap, szombaton este közkívánatra megismétlik. Előrelátható, hogy a két újabb előadás sem marad siker tekintetében az első három mögött.

Rendőrbírói ítéletek. A rendőrbíró tegnap Rosuly Milán vendégülöst a záróra tullepése miatt nyolcvan dinár pénzbírságra ítélte. — Tabacski Krisztina tejeskofát hatvan dinár pénzbírságra ítéltek, mert a piacon árusított tejében harminc százalék vizet állapítottak meg. — Nédity Mária tejében negyvenöt százalék vizet találtak s ezért példás szigorúsággal büntette meg a rendőrbíró. Néditynek hatszáz dinár bírságot kell fizetnie. A kofa az ítélet ellen fellebbezett.

Hitel az SHS bankok részére. Beogradból jelentik: Dr. Novákovity Dragoljub, a Narodna Banka beogradi főintézetének vezetője Prágába utazott, ahol tárgyalásokat folytat a csehszlovákiai Nemzeti Bank főnökével, kölcsönös hitelek ügyében. Novákovity egyúttal oly irányban is tárgyal, hogy hitelt szerezzen a jugoszláviai pénzügyintézetek részére.

A szombati és vasárnapi hangverseny. Az idei évad első hangversenyét nagy érdeklődéssel várja a közönség. Annál is inkább, mert hisz ismert művészek adnak hangversenyt, akik tavalyi szereplésük alkalmával már megszerették magukat. Valjevaty kiváló szoprán énekesnő és Jurenjev baritonista november 4-én és 5-én, szombaton és vasárnapon hangversenyeznek a Kaszinó nagytermében. Kezdeté este fél kilenc órakor. Jegyek elővételben a Mangold- és Dojkovaeski-féle könyvkereskedésekben és az orosz büffében kaphatók. A két művészt tiszta jövedelmét játékoncélra fordítják.

A mitrovicai postaigazgatóság a gót betűk ellen. Az osijeki „Jug” értesülése szerint a mitrovicai postaigazgatóság a jugoszláviai összes német lapok szerkesztősegeit értesítette, hogy ezentúl nem továbbít olyan újságküldeményeket, melyek címe gót betűkkel van írva. Csakis latin-, vagy cirilbetűs címzéseket továbbítanak.

A népek tanácsának titkára az udvornál. Beogradból jelenti tudósítónk: Droumond, a népek tanácsának titkára a tanács több tagjával — mint azt a „Torontál” megírta — Beogradban tartózkodik. Droumond ezuttal voltaképpen viszonzta Nincesity látogatását, aki genfi időzése alatt többször felkereste a titkárt. A népek tanácsának Beogradban tartózkodó tagjait tegnap délelőtt kihallgatáson fogadta Pasity miniszterelnök és Nincesity külügyminiszter, a déli órákban pedig Droumond megjelent az udvornál is. A király gyengélkedése miatt Mária királyné és Pavle herceg fogadta a tanács titkárát. Az audiencia közel husz percig tartott. Ma délután a vendégek megtekintették az Ismeretlen Hős szobrát az Avala-hegyen, holnap pedig Karlovicba mennek, ahonnan Genfbe utaznak.

Alfonz spanyol infans Beogradban. Beogradból jelenti tudósítónk: Tegnap Bukarestből Beogradba érkezett Alfonz spanyol infans és Beatrix infansnő. A magas vendégek néhány napig Beogradban maradnak. Tegnap este tiszteletükre az udvarban hangversenyt adtak.

Venizelosz helyett Politisz. Beogradból jelenti tudósítónk: Venizelosz közölte a kormánnyal, hogy külföldi tárgyalásai miatt nem jöhet Beogradba. Helyette Politisz fog tárgyalni Pasityval és Nincesityvel. Politisz Beogradból Bukarestbe utazik.

* **Atutalások és csekk kiírásokat** — a fennálló miniszter: rendeletek értelmében — **Wien, Prága, Budapest, Berlin, Temesvár,** valamint a többi külföldi piacra újból eszközöl a **Nagybecskereki Takarékpénztár, Veliki Becskerek, Korona-szálló** épület. Telefon: Pénztár 16. — Vezérigazgató 52.

* **Külföldi vizumokat a legrovidebb idő alatt,** devizaengedélyeket a legújabb rendelet értelmében leggyorsabban szerez be a **Banatska Trgovačka Agencija, Veliki Becskerek, Aleksandrova u. 27.**

* **Meghívó a „Süket”-asztaltársaság** rendkívüli közgyűlésére. Ezenfelül felkéretnek az asztaltársaság összes tagjai, hogy **foló évi november hó 5-én d. u. 4 órakor** megtartandó rendkívüli közgyűlésen megjelenni sziveskedjenek. — A vezetőség.

Magánvizsgáttehetnek a magyar és német tanulók.

Sentát és Dzomboljt nevezték meg a magánvizsgákra. — Új érettségi szabályzat a Vajdaságban.

— A „Torontál” tudósítójától. —

Beeskerek, nov. 3.

Ismeretes, hogy a közoktatásügyi miniszter a beeskereki gimnázium magyar osztályai közül az első, harmadik és hetedik osztályt beszüntette azzal az indoklással, hogy nincs meg az előírt létszám. A közoktatásügyi miniszter rendeletében megemlítette, hogy a magyar tanulók a sentai, a német nemzetiségű diákok pedig a dzsombolji gimnáziumba iratkozhatnak be, ahová utasítást küldött, hogy az iskola igazgatói a beeskereki tanulók felvétele elé ne gördítsenek akadályokat.

A miniszter rendeletének függeléke kevés megnyugvást keltett a szülők körében. A kevésbé tehető szülők ugyanis nem küldhetik gyermekeiket vidékre, mert képtelenek az ellátás és tanulás magas költségeit fedezni.

A szülők aggodalmát eloszlatja a közoktatásügyi minisztériumnak

egy újabb rendelete, amely tegnap érkezett meg a beeskereki gimnázium igazgatóságának a címére. A rendeletben a miniszter megengedi, hogy a beszüntetett osztályok tanulói magánaton folytathassák tanulmányaikat s az év végén magánvizsgát telessenek. A magyar tanulók a zentai, a németek pedig a dzsombolji gimnáziumban jelentkezhetnek magánvizsgára. A vizsga biztosa Sentán Kan Grga, Dzomboljon pedig Zsivojnovity inspektor lesz.

Ugyancsak a tegnapi nap folyamán még egy fontos rendeletet kapott kézhez a gimnázium igazgatója, amely arról intézkedik, hogy a szerbiai érettségi szabályzat, amely eddig csak Szerbia területén volt érvényes, a jövőben az ország egész területére érvénybe lép és aszerint kell eljárni az 1923. évi érettségi vizsgáknál.

Észrevételek az új vámtarifára. A kereskedelemügyi minisztériumnak 14900—922. sz. körlevele értelmében a bánáti kereskedelmi- és iparkamara felhívja mindazokat, akik az általános vámtarifánál érdekeltéssel bírnak, hogy észrevételeiket, esetleges előterjesztéseiket a tarifára vonatkozólag folyó évi november hó 15-ig a kamarának küldjék meg. Az észrevételek és esetleges előterjesztések a vámtarifa minden egyes tételére külön-

külön iven teendők meg, hogy a kamara az érdekeltek kívánságait összefoglalva terjeszthesse elő az új vámtarifa összeállításával megbízott bizottságnak.

* **Külföldi kifizetéseket, átutalásokat, csekk- és valutavételeket gyorsan és olcsón közvetít a Nagybecskereki Népbank R.-T. — Telefon 62.**

* **Csillárokat, orvosi műszereket és minden egyebet nikkelez és galvanizál Krausz, Veliki Becskerek. Telefon 329.**

Készül a nagy bűnlajstrom.

Szabó István töredelmesen vall. — Ötvennégy bűntettet követett el. — Hat éves kora óta lop. Rekord a szökések terén.

— A „Torontál” tudósítójától. —

Beeskerek, nov. 3.

A mult héten került rendőrkézre Beeskerek és környékének legveszedelmesebb betörője: Szabó József. Amilyen nagy munka volt a rettegetett suhanc elfogatása, olyan nagy feladatot képez bűnlajstromának az összeállítása. A legutóbbi néhány hónapon belül alig akadt betörés, amelyben főbenjáró szerepe nem volna, vagy legrosszabb esetben mint bűntárs nem vett volna részt benne. A rendőrség már napok óta nyomoz az orgazdák és cinkosok után s így még távolról sincs befejezve a monstre bünpör, mely még sok munkát fog adni a törvényszék büntető tanácsának. Hogy azonban a közönség a nagy bünpör fázisairól értesülést szerezzen, leközöljük a nyomozás eddigi eredményét.

Szabó Jóska tetteinek ismertetésénél nem térhetünk el egyes életrajzi adatok közlésétől, amelyek oly élénken megfestik ezt a betörőtípust. Szabó 1904 február 8-án szüle-

tett, tehát alig valamivel idősebb tizennyolc évnél s máris oly viharos multra tekinthet vissza, ami ritkaság a bűnügyi krónikában. 1910-ben, tehát hat éves korában tette meg az első ballépéseket — a tisztességtelen élet felé. A piacon a kofák réme volt s nem tudtak szabadulni ravasz módon végrehajtott lopásaitól. Jellemző agilis működésére, hogy 1913-ig husz feljelentés érkezett ellene a rendőrséghez, fiatal kora miatt azonban mindannyiszor csak megdorgálták. 1913—1915-ig tiz lopást sorol fel a rendőri krónika, még pedig ezuttal már jelentősebb értéket képviselő károsításokat. Az első nagyobb tettét, mondhatni premiére betörését 1915 február hónapjában követte el, amikor is behatolt a Városi Színházba, ahol akkoriban mozielőadásokat tartottak és a jegypénztárból pénz hiányában elvitte a mozijegyeket, valamint a cukrász csokoládé készletét. Ekkor első ízben átadták

a járásbírósnak, mint a kiskoruak bíróságának, mely három hónapi felügyeletre ítélte el. Daun Károly fogházortól, akinek a felügyeletére bízták a javithatatlan Szabót, nemsokára megszökött s rögtön a szabadulása után meglopta Wégling Szilárd volt járlatbiztost. Wégling, Szabó szerencsés-jére, visszavonta a feljelentést s így ez alkalommal újra szabadon bocsájtották őt. A jövő év márciusában beállott szolgának Románécskára Vres Vuja Milán földbirtokoshoz, akit néhány nap mulva szintén érzékenyen megkárosított. Feljelentésére a járásbírósnak a suhancot újabb három havi felügyeletre ítélte el. Szabó ezuttal sem maradt nyugton; megszökött örétől és újra meglopta Vresot. A hatóság belátva a dorgálások hiábavalóságát, Szamosujvárra küldte az ottani javítóintézetbe, ahonnan azonban 1919-ben furfangos módon elillant.

Beeskerekre érve, belátta, hogy gyermekes betörő eszközeivel nem jut messzire s hogy lépést kell tartania a modern betörőkkel, ha pályáján továbbra is boldogulni akar. Más megoldás hiányában tehát beállott Engel Ádám lakatosmesterhez, akinél nyolc hónap alatt megtanulta az álkules és praktikus fészítővaskészítés minden csinjátbinját. Új tudományát hamarosan ki is próbálta a Viktória című sportegyesület öltözőjén, amelyből elvitt öt pár fociballcipőt és egy labdát. A járásbírósnak ezért két és félhónapi fogházzal sújtotta a fiatal betörőt, aki büntetését a beeskereki fogházban ki is föltölte. Kiszabadulása utáni második vagy harmadik nap éjjelén egyik hasonlóan nagyreményű barátjával, Pálinkás Ferencel, aki jelenleg a fogház vendége, betörést kísérelt meg a zárdával szemben lévő fűszerüzlet ellen. A károsítást azonban ezuttal visszavonta a panaszt s így Szabó újra megszunta büntetés nélkül a kirándulását. Mintha megszivlelte volna a hatóság elnézését, a megtért bűnöst adta. Beállott pékinasnak és nyolc hónapig nem hallatott magáról.

Nem sokáig bírta a tisztességes életet. Csakhamr otthagya az izgalom nélküli pékséget és visszatért eredeti foglalkozásához. A Jovonovity és Pilis cég Wilsonov (Korona) téri üzletével kezdte meg új szereplését, ahonnan ellopott tizenegyezer koronát. A mult év július 6-án egy évi börtönt kapott a betörésért, amit azonban nem ült le teljesen: ez év január 4-én megszökött a fogházból. Másnap betört a Pányi és Mersbacher-féle téglagyár lakatosműhelyébe, ahonnan magával vitte az ott talált kulcsokat. Egy napi szünet után — 7-én a kir. ügyrségen tett látogatást, mely alkalommal egy vadászfegyvert és a bűnjel raktárból fehéreműveket tulajdonított el. Négy nappal utóbb Popov Szteva volt fogházörnek lakását fosztotta ki, pont a nevenapján. Január 16-án Röhling Péter cipész-mesternek Miletityeva (Temesvári) utcai üzletébe hatolt be és hihetetlen gyorsasággal elszállította annak teljes készletét, amely 16 pár kész cipőből, egy darab fekete bőr, egy darab sárga bőr, 1 pár eszma,

egy asztalterítő és több darab talpbőrből állott. Néhány napi szünet után, január 21-én a Zemljoradnicski Zadrugának Pasityeva (Tomosováci) utcai fűszerüzlete volt a soros. Itt érte az első kudarc. Mindössze négyszáz koronát talált a kasszában. Dühében egy papirdarabkát hagyott hátra ezzel a szöveggel: „Máskor gyűjtsön többet részemre, mert ez kevés volt”. Több kisebb lopás után, február hatodikán a Stagelschmidt-féle téglagyár lakatosmühelyét törte fel, de nem rablás céljából, hanem azért, hogy betörőszerszámjait, amelyek a folytonos használatból elkoptak, kijavítsa. Munkaközben azonban szerencsétlenségére elakadt a reggelre kelve, már mellette állottak a rendőrség emberei. Ujra bekövetkezett az állandó mottó: rendőrség, ügyészség, ítélet — három évi fegyház.

Szabó ezuttal is megunta a fogház magányát s egy szép napon, szeptember elején boszorkányos módon megszökött. Másnap pedig máris munkába kezdett. Az első áldozat volt Engel Ádám lakatosmester, akihez szerszámbeszerzés végett látogatott el. A második eset a Miletityeva-utcában történt, a honnan egy gazdálkodótól tengerit lopott. A betörésekhez szükséges lámpást egy vasutastól csapta el, emléke. A Pasityeva-utcában 7000 korona értékű árut sirat a gazdája, egy szőlőkerti esőznek ruháját és szőlőkertészeti szerszámjait tulajdonította el. Radovanyev Jóca nevű gazdag földmivelőtől pedig öt öltönyt, fülbevalókat, arany- és ezüstpénzt, selyemkendőket, ágysterítőt stb. vitt el.

A bünlajstrom még nem teljes. Négy betöréssel gyanúsítják még Szabót s ezekben a bűnügyekben nagyban folyik a nyomozás. Nem lehetetlen, hogy még ennél is több büntett terheli lelkiismeretét.

Az interjú végén felhozták a rendőrségi fogházból Szabó Józsefet. Erősen megláncolva kísérték be az őrszobára, ahol a vacsoráját szokta elfogyasztani. Szabó külsőleg egyáltalán nem kelti betörő benyomását. Bátor, de nem szemtelen a fellépése. Szerényen meghuzódik a székre s oly közömbös arccal falatozik, mintha nem is a mitrovicai fegyház várna rája, mely sok-sok évre elzárja majd előle a világot, a szabadságot.

Milliók károkat okoz a mű-dohányinség.

— Beogradi tudósítónk jelentése. —

Beograd, nov. 2.

A pénzügyminiszter átiratot intézett az egyedárusági főigazgatóság-hoz, amelyben megokolását kéri a Beogradban, de különösen a vidéken uralkodó dohányinségnek. A pénzügyminiszter kifejtette, hogy a készletek visszatartása folytán beállott mű-dohányinség milliók károkat okozhat az országnak.

Eladó

háló-, ebédlő- és konyhaberendezés. K. Radóczy (Mátyás király) u. 6.

Felhívás.

Felkérem azon kereskedő és gyáros urakat, kik Deliblato-Homok-ról eddig csempészett uton vásároltak fenyőmag, szappangyökér és más gyógynövényeket, ezután közvetlenül nálam szerezzék ezeket be.

1885 Zán Sava, Alibunár.

Egy Es trombita és egy Flügelhorn

azonnal eladó. Cim: 1898 Branka Radicsevitya u. 11. sz

Több rendbeli cipésszerszám

1858
elköltözés miatt igen olcsó árban azonnai eladó.

Bővebbet a Torontál kiadóhivatalában.

Kromenacker István

nyug. vasuti főfelügyelő vállal fuvarlevél felülvizsgálást és vasuti szállításhoz eredő mindennemű visszereseket (hiányok, sérülések és határidő túllépések). Fogad d. e. 10-12 óráig.

Vel. Beeskerek, Etvesova u. 5.

Privát házakban sertésvágást vállalok.

1891
Manyák Péter, Szolunszka (Révay) utca 7. szám.

Buzavetéshez darabos

MÉSZ érkezett!

Még néhány vagon uton van, úgy hogy egész vagonokkal is szolgálhatunk.

Beocsini portland állandóan raktáron.

Alabastromgipsz, kavics, budaföld, cementlapok, csövek, vályuk, lépcsők raktáron. 1889

Özv. Guttmann Jakabné és Fiai Vel. Beeskerek.

Önkéntes árverés. Hétfőn, november 6-án reggel 9 órakor a Brigadira Risztitya

(Aradáci) u. 174/4. sz. a., az Orient-Mozi mellett, dr. Heimerman házában, önkéntes árverésen el lesznek adva: egy világos, divatos, modern, elegáns ebédlőberendezés, egy plüss szalagarnitúra és meissenai porcellánszervizszek. Megtekinthetők mindennap. Egyenként, darabonként is eladók. Az árverés esős idő esetén is megtartatik. 1900

TÜZIFA

legelőcsobban beszerezhető hajó- és vagon-tételekben

GERBER sörgyár, Stari Becsej.

Gőzmosoda-megnyitás!

Értesítjük a n. é. közönséget, hogy gyárunkban a gőzmosoda-üzemet újból megkezdtük s egyelőre

férflingek, gallérok, kezelők stb. mosását, vasalását és fényezését

a legpontosabb és legszolidabb kiszolgálás mellett vállaljuk.

A n. é. közönség szives támogatását kérve, vagyunk

teljes tisztelettel 1894

„Hattyu” gőzmozó-, vegytisztító- és kelmetestőgyár.

Üzlet: Fő-u., Fendler-féle ház. Gyár: Danicsityeva (Kölcsey) u. 8

Poigármesteri hivatal, V. Beeskerek. 19085-922. sz. 3013

Fürdő építés.

A velikibeckereki városi fürdőre az árlejtés kiiratik. Feltételek nincsenek, hanem az igénylőre bízatik, hogy azon feltételeket, amelyek alatt hajlandó egy modern fürdő építésére vállalkozni, ajánlatában jelölje meg.

Az ajánlatban feltüntetendő, milyen fürdőt szándékozik építeni, hány bazénnal vagy káddal. Az ajánlatához csatolandó a terv és költségvetés is.

A terv és költségvetésért a város nem fizet.

Az ajánlattevő az építéshez szükséges tőkét befektetheti oly módon, hogy a fürdő jövedelmét több évig élvezze és azután az összes épületek a város tulajdonába bocsájtandók.

Az új fürdő a régi telepen építendő, azaz a Plank-kertben, úgy hogy a fürdő kibővítése, valamint a büfféhez szükséges hely is biztosítva van, azon esetre pedig, ha szanatórium épülne, át lesz engedve az egész Plank kert.

Az ajánlatok f. hó 25-én délelőtt 10 óráig Veliki Beeskerek város polgármesterénél adandók be.

Az ajánlatok 20 dináros okmánybéllyel látandók el, a borítékon pedig megjelölendő, hogy „Ajánlat a városi fürdő építésére”.

Vel. Beeskerek, 1922 okt. 25-én.

Aleksity, polgármester.

Egy teljesen jókarban levő szobaberendezés,

különféle ágyneműek és konyhaberendezés, továbbá 30 kg háziszir azonnai eladó.

1899 Bővebbet Etvesova (Magyar) u. 26.

Disznótor

a „Zöld vadász”-nál!

Szombaton, november 4-én este 8 órakor a „Zöld vadász”-hoz címzett vendéglőben Knez Miletina (Nicky) utca 1893

nagy disznótoros vacsora

Lesz, mely alkalommal városunk kedvence, HOFFMANN JÓZSI harmonikaművész és kupténekes fog hangversenyt adni. Jó ételekről és kitűnő italokról gondoskodva van. Számos látogatást kér

Behring György, vendéglős.

Keresek 1884

4 db gőzekét

néhány ezer hold (Beodra, Pusztanovo-Selo és Deliblato Homok) földjeim megszántásához.

Ajánlkozók, kik fenti munkát vállalják, forduljanak

Zán Savához, Alibunár.

A kiadóhivatal telefonja — 21.

A szerkesztőség telefonja 281.